

 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-3-41-51>

 <https://orcid.org/0000-0001-8193-5403>

МІРОШНИЧЕНКО Інга

кандидатка економічних наук, доцентка кафедри менеджменту авіаційної діяльності,
Льотна академія Національного авіаційного університету
e-mail: inga-m@meta.ua

 <https://orcid.org/0000-0001-9675-9174>

КАЛІНІЧЕНКО Віра

кандидатка філологічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри іноземних мов професійного спрямування,
Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця)
email: kalinichenko.v@donnu.edu.ua

УДК 378:331.1:658.3:005.95/.96(045)

ЗНАЧУЩІСТЬ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ

У статті досліджено трансформаційні процеси у галузі професійної освіти, як в цілому, так й у практичній професійній підготовці майбутніх фахівців.

Висвітлено виклики вітчизняної сфери освіти, в напрямку особистісно орієнтованого навчання та адаптації фахівців до надзвичайних обставин і потреб сучасного суспільства.

Окрему увагу приділено питанню значущості переддипломної практики у якісній фаховій підготовці здобувачів вищої освіти.

Метою статті є дослідження ролі переддипломної практики у підготовці здобувачів вищої освіти до професійної діяльності в умовах сучасного ринку праці.

Проаналізовано підходи до організації та проведення переддипломної практики здобувачів вищої освіти у контексті вимог сучасного ринку праці.

Актуалізовано ключові принципи, які забезпечують ефективність переддипломної практики, зокрема, науковість, зв'язок теорії з практикою, безперервність і послідовність, індивідуалізацію навчання, співпрацю з підприємствами, контроль та оцінку результатів, професійну орієнтацію і розвиток практичних навичок.

Визначено мету та основні завдання переддипломної практики, а саме: удосконалення й закріплення теоретичних знань, розвиток практичних навичок, ознайомлення з реальними умовами праці, налагодження професійних контактів і підготовка до написання кваліфікаційної (дипломної) роботи.

Окреслено перспективи подальших досліджень у цій сфері, головню, проблемні аспекти оцінки ефективності переддипломної практики та її впливу на працевлаштування випускників і їх професійну успішність.

Ключові слова: *навчальний процес; переддипломна практика; здобувачі вищої освіти; професійні компетентності; конкурентоспроможні фахівці; сучасний ринок праці.*

Постановка проблеми. Сучасність постійно збільшує вимоги до фахівців щодо їх знань, умінь та гнучкості у адаптації до нових реалій господарювання, зокрема в умовах криз. Ринок праці вимагає від ви-

пускників не лише ґрунтовних теоретичних знань, але й здатності ефективно застосовувати ці знання в реальних умовах. Тому інтеграція теорії і практики в освітньому процесі є ключовим фактором у підготовці сучасних конкурентоспроможних фахівців. Таке поєднання дозволяє здобувачам вищої освіти не лише засвоїти фундаментальні концепції та принципи, але й навчитися застосовувати їх у реальних умовах господарювання. Теоретичні знання створюють основу для розуміння складних професійних задач, а практичний досвід дозволяє набутти навичок, необхідних для їх ефективного вирішення.

Поглибленню та узагальненню професійних знань й особливо умінь і навичок сприяє переддипломна практика, яку згідно навчального плану проходять здобувачі вищої освіти другого магістерського рівня. Переддипломна практика, на думку Т.В. Шевчук і О.П. Сідельник, є заключним етапом практичного навчання, що дозволяє узагальнити та удосконалити здобуті знання, практичні уміння та навички, дає можливість оволодіти професійним досвідом (Шевчук, Сідельник, 2017, с. 191).

Проходження переддипломної практики спонукає до розвитку критичного мислення у розв'язанні фахових проблем, адже здобувачі вищої освіти стикаються з реальними викликами, які часто не можна повністю відобразити в аудиторних умовах. Крім того, практичний досвід допомагає краще зрозуміти професійні інтереси та пріоритети, що є важливим кроком у формуванні майбутньої кар'єри.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасний період господарювання вітчизняна сфера освіти проходить безліч трансформацій: вдосконалення дистанційного навчання, введення нових дисциплін, інтеграція інноваційних підходів до навчання, забезпечення рівного доступу до освіти всіх категорій населення, забезпе-

чення дієвої психологічної підтримки, постійне оновлення та розвиток матеріально-технічної бази закладів освіти, підтримка наукових досліджень та адаптація системи освіти до нових викликів тощо. Ці трансформації сприяють підвищенню якості освіти та її відповідності сучасним вимогам суспільства, ринку праці та соціальним запитам, зокрема в організації та проведенні переддипломної практики. Студіювання цих викликів щодо ефективності організації та проведення практики вивчаються вітчизняними науковцями та становлять значний інтерес як в теоретичному, так і в практичному сенсі. Так, Т.В. Шевчук і О.П. Сідельник, в своїй праці розглядають практичну підготовку як базову ціннісну орієнтацію майбутніх фахівців в умовах інтеграції економічних відносин (Шевчук, Сідельник, 2017). Н.П. Загорко та В.В. Коляденко у своєму дослідженні наголошують, що впродовж практики студенти засвоюють основи професійної майстерності, а також відбувається процес їх первинної професійної соціалізації (Загорко, Коляденко, 2017). У статті О.В. Бутиліної та А.І. Кудринської проаналізовано вплив навчальної практики на формування у студентів цілісного уявлення про майбутню професію (Бутиліна, Кудринська, 2015).

Різні аспекти теоретико-методологічних засад формування компетентності майбутніх фахівців розглянуто в роботах багатьох науковців. А.В. Шуляка-Владика акцентувала увагу на факторах, що впливають на професійне самовизначення студентів ЗВО. В її роботі досліджено актуальні кар'єрні орієнтації здобувачів, що дозволило автору виокремити ключові чинники визначення професійного майбутнього (Шуляка-Владика, 2024). У науковому дослідженні Н.П. Волкової наголошено на створенні єдиної системи наскрізної практичної підготовки студентів, що дозволить забезпечити їх якісну підготовку до певного виду трудової діяльності (Волкова, 2017). Роботу таких дослідників, як: В. Холявка, М. Паска і А. Гератик присвячено професійній практиці студентів у контексті міжнародної співпраці з Рапогата Морска (Республіка Польща) щодо набуття фахових практичних компетентностей (Холявка, Паска & Гератик, 2021). Отже, очевидним є те, що цей напрямок наукових досліджень є безперечно *актуальним*.

Актуальність наукової розвідки. Проблеми сучасної освіти в практичній площині залишаються вкрай актуальними, однак сучасна освіта стикається з численними викликами, які пов'язані з необхідністю адаптації до швидких змін на ринку

праці та у суспільстві в цілому. Попри наявність великої кількості теоретичних досліджень, пропозицій та рекомендацій, проблематика сучасної освіти, особливо у контексті її практичного застосування, ще не має однозначного вирішення та залишається багатогранною і складною.

Мета та завдання дослідження. У зв'язку з вищезазначеним, **метою** статті є дослідження ролі переддипломної практики у набутті фахових компетенцій та професійному становленні конкурентоспроможних спеціалістів, готових до професійної діяльності в умовах сучасного ринку праці.

Для досягнення поставленої мети було визначено та розв'язано такі **завдання**:

- схарактеризовано трансформаційні процеси у галузі фахової освіти в контексті її особистісноорієнтованого спрямування та адаптації майбутніх фахівців до надзвичайних обставин та потреб суспільства;

- досліджено, як переддипломна практика сприяє професійному становленню здобувачів вищої освіти, їх підготовці до реальних умов праці та інтеграції на сучасний ринок праці;

- розглянуто накопичений досвід проведення переддипломної практики, що дозволило сформулювати основні принципи, які лежать в основі ефективної організації переддипломної практики здобувачів вищої освіти;

- запропоновано власний погляд на визначення мети переддипломної практики у сучасних умовах господарювання;

- визначено ключові завдання переддипломної практики, що стоять перед здобувачами вищої освіти під час її проходження, та окреслено їх вплив на підготовку до майбутньої професійної діяльності;

- розглянуто необхідність адаптації навчальних програм до сучасних вимог ринку праці, окреслено роль співпраці навчальних закладів з підприємствами та їх вплив на майбутню професійну діяльність здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Переддипломна практика є важливим компонентом сучасного навчання, який сприяє формуванню висококваліфікованих спеціалістів, готових до професійної діяльності. Сучасний ринок праці вимагає фахівців, готових приступити до роботи з перших днів після закінчення навчання, що зумовлює необхідність трансформаційних процесів у галузі фахової освіти, в контексті її особистісноорієнтованого спрямування та адаптації майбутніх фахівців до надзвичайних обставин та потреб суспільства, а саме:

– перехід до практично-орієнтованої освіти, тобто сучасні навчальні програми повинні включати значний обсяг практичних занять, лабораторних робіт, стажувань та інших форм активного навчання, які дозволяють здобувачам вищої освіти набути реальних навичок і досвіду роботи;

– поглиблення інтеграції сучасних технологій, тобто важливо забезпечити здобувачів вищої освіти навичками роботи із сучасними технологіями та інструментами, які використовуються в обраній ними галузі. Це включає знання програмного забезпечення, цифрових платформ та інших технологічних новинок;

– забезпечення міждисциплінарного підходу, оскільки ринок праці часто вимагає спеціалістів з комплексними знаннями. Тому навчальні програми повинні бути міждисциплінарними, поєднуючи знання з різних галузей та готуючи фахівців до розв'язання складних завдань, зокрема в умовах криз;

– удосконалення м'яких навичок, полягає у тому, що крім технічних знань, ринок праці вимагає від спеціалістів добре розвинених м'яких навичок, таких як: комунікація, командна робота, критичне мислення, адаптивність, лідерські якості та дієве вирішення проблем;

– забезпечення безперервної освіти та підвищення кваліфікації, сучасні спеціалісти повинні бути готові постійно оновлювати свої знання та навички у відповідності до змін на ринку праці. Це включає участь у тренінгах, курсах підвищення кваліфікації, конференціях та семінарах;

– поглиблення співпраці з реальним бізнесом, дозволить освітнім закладам активно співпрацювати з підприємствами та організаціями, щоб забезпечити відповідність навчальних програм реальним потребам ринку праці. Це передбачає партнерства для організації проходження практики, стажувань, спільних проектів та досліджень;

– розширення міжнародного досвіду та мобільності, оскільки сучасний ринок праці глобалізований, тому важливо, щоб спеціалісти мали можливість набувати міжнародного досвіду через програми обміну, участь у міжнародних проектах та стажуваннях за кордоном;

– удосконалення підтримки підприємницьких навичок, полягає у заохоченні здобувачів вищої освіти до підприємницької діяльності, розвиток їх здатності започатковувати власні проекти, що сприятиме створенню нових робочих місць та інновацій;

– розширення професійної орієнтації та кар'єрного консультування, полягає в тому,

що важливо допомагати здобувачам вищої освіти з вибором професійного шляху, проводити кар'єрні консультації, організувати ярмарки вакансій та зустрічі з потенційними роботодавцями;

– забезпечення збалансованого підходу до теорії та практики, що сприятиме гармонійному поєднанню теоретичних знань і практичних навичок, даючи змогу випускникам ефективно адаптуватися до робочого середовища та швидко включатися в роботу тощо.

Отже, зазначені трансформаційні процеси у галузі фахової освіти сприяють підготовці висококваліфікованих спеціалістів, які здатні швидко адаптуватися до вимог сучасного ринку праці, а також будуть конкурентоспроможними та ефективними у своїй майбутній професійній діяльності. А однією із невід'ємних ланок такої сучасної фахової освіти є переддипломна практика здобувачів вищої освіти.

Організація переддипломної практики здобувачів вищої освіти ґрунтується на певних принципах, які забезпечують результативність її проходження, сприяють професійному становленню майбутніх фахівців та допомагають їх успішній інтеграції на ринку праці. До таких принципів, які забезпечують ефективність переддипломної практики, вважаємо за необхідне включити:

– науковість та системність, що дозволяє організувати практику здобувачів вищої освіти з опертям на сучасні наукові підходи і методи, які забезпечують систематичність у виконанні поставлених завдань;

– зв'язок теорії з практикою, що дозволяє здобувачам вищої освіти застосувати набуті теоретичні знання у реальних робочих умовах, сприяючи їх закріпленню та поглибленню;

– безперервність і послідовність, що сприяє проходженню здобувачами вищої освіти безперервного навчального процесу, який передбачає послідовний перехід від теоретичного навчання до практичної діяльності;

– індивідуалізація навчання, що дозволяє враховувати індивідуальні потреби, здібності та інтереси здобувачів вищої освіти, забезпечуючи можливості для розкриття власного потенціалу та професійного розвитку;

– співробітництво з підприємствами та організаціями, яке сприяє співпраці з реальними підприємствами й установами, що дозволяє здобувачам вищої освіти отримати досвід у реальних умовах роботи;

– контроль та оцінка результатів, що дає змогу поглибити навички самоконтролю здобувачів вищої освіти, а також удоско-

налити зовнішній контроль з боку керівників практики та навчального закладу;

– професійна орієнтація, що допомагає здобувачам вищої освіти визначитися з майбутньою спеціалізацією та кар'єрними цілями;

– розвиток практичних навичок, що дозволяє досягнути основну мету практики, а саме: розвиток практичних навичок та вмінь, необхідних для майбутньої професійної діяльності здобувачів вищої освіти.

Переддипломна практика є важливою складовою у підготовці здобувачів вищої освіти, оскільки вона дозволяє застосувати отримані теоретичні знання і набуті вміння

на практиці та підготуватися до майбутньої професійної діяльності. Чіткість окреслених мети та завдань переддипломної практики дозволяє здобувачам вищої освіти не тільки ясно усвідомлювати значущість проходження ними переддипломної практики, а також набувати необхідних професійних компетентностей для ефективного написання кваліфікаційної (дипломної) роботи та майбутньої професійної діяльності за обраним фахом. У таблиці 1 зазначено різнобічні підходи щодо визначення мети проходження переддипломної практики, яку авторами було розкрито у їх дослідженнях та роботах.

Таблиця 1

Характеристика авторських підходів
щодо визначення мети проходження переддипломної практики*

№	Автор	Визначення	Джерело
1	Б.М. Андрушків, Л.Я. Малюта, Г.Й. Островська, І.І. Стойко	«метою переддипломної практики є поглиблення та закріплення студентами теоретичних знань і набуття необхідних практичних навичок і досвіду роботи на підприємствах готельно-ресторанної інфраструктури та набуття професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретних ситуацій, що виникають на підприємствах гостинності у сучасних умовах»	(Андрушків et al., 2020, с. 5)
2	О.В. Дикань, О.Г. Дейнека, О.Л. Васильєв	«метою виробничої та переддипломної практики є формування у здобувачів професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних ринкових умовах, умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки України; поглиблення та закріплення теоретичних знань; опанування здобувачами сучасних прийомів, методів і знарядь праці в галузі їхньої майбутньої професії на підприємствах, в установах, організаціях різних форм власності; виховання у здобувачів потреби постійно поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності»	(Дикань, Дейнека, Васильєв, 2023, с. 5)
3	В.О. Дмитрук, Б.І. Косович, О.П. Осідач	«метою «Виробничої (переддипломної) практики» студентів ... є підвищення фахового рівня студента, отримання досвіду проведення самостійного дослідження, підприємливе застосування набутих теоретичних знань та аналітичних інструментів в реальних умовах функціонування підприємства, формування навичок аналітичної оцінки та концепції розвитку основних показників діяльності підприємства, що виступає об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи студента»	(Дмитрук, Косович & Осідач, 2022, с. 5)
4	В.Б. Кочкодан	«метою переддипломної практики є поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань з основних професійно-орієнтованих дисциплін, опанування сучасними прийомами та методами прийняття управлінських рішень, розроблення пропозицій щодо впровадження найновіших технологій управління підприємством; систематичного оновлення та творчого застосування набутих знань у практичній діяльності при вирішенні завдань діяльності, які постають при реалізації ключових функцій менеджменту; підготовка кожним студентом індивідуального завдання з усебічного вивчення конкретної проблеми управління організацією, збору практичних і статистичних матеріалів для виконання випускової роботи»	(Кочкодан, 2020, с. 6)

№	Автор	Визначення	Джерело
5	У.Б. Михайлишин, О.В. Шелевер	«мета переддипломної практики – удосконалити професійні вміння та навички на основі ознайомлення з практичною діяльністю та науково-дослідницькою роботою ... у відповідних установах та організаціях»	(Михайлишин, Шелевер, 2020, с. 5)
6	О.М. Полінкевич, І.Г. Волинець	«метою переддипломної практики є вивчення виробничо-господарської діяльності підприємства, роботи служб та підрозділів, закріплення, поглиблення, розширення і систематизація знань з теоретичних дисциплін, набуття практичних навичок, ознайомлення безпосередньо на підприємстві, установі з виробничим процесом і особливостями інноваційної діяльності, а також збір фактичного матеріалу для виконання магістерської роботи»	(Полінкевич, Волинець, 2019, с. 5)
7	О.Т. Прокопчук, К.М. Мельник, С.М. Колотуха, Н.В. Лиса, С.А. Пташник	«метою виробничої (переддипломної) практики є ознайомлення студента з практичними аспектами виникнення, розгортання та розвитку проблемної ситуації, яка є предметом дослідження при написанні дипломної роботи, а також отримання інформаційних матеріалів, необхідних для її виконання»	(Прокопчук et al., 2021, с. 5)
8	О.А. Шевчук, Н.В. Рощина, Н.В. Семенченко, Т.В. Обелець, Є.А. Удовицька	«метою переддипломної практики є узагальнення та закріплення отриманих в університеті умінь та набуття практичних навичок самостійного дослідження особливостей організації виробничо-господарської діяльності та роботи економічних підрозділів та структур ... на конкретному підприємстві»	(Переддипломна практика, 2022, с. 7)

* Таблицю укладено авторами за наведеними джерелами.

У таблиці 1 представлені авторські підходи щодо визначення мети переддипломної практики варіюються в залежності від конкретної навчальної цілі, значущості практичного досвіду як засобу поглиблення розуміння предмета, виконання конкретних професійних завдань і обов'язків у майбутній професійній діяльності тощо. Отже, вони є безперечно різноманітними, але зазвичай спрямовані на забезпечення максимальної користі для здобувачів вищої освіти та їх підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Головна задача при визначенні мети переддипломної практики полягає у чіткому розумінні здобувачами вищої освіти конкретних результатів, які вони мають отримати після проходження переддипломної практики на реально діючому підприємстві чи організації.

Таким чином, підсумовуючи вищезазначене, метою переддипломної практики вважаємо: поглиблення, узагальнення та закріплення отриманих теоретичних знань й умінь; набуття професійних навичок і досвіду самостійного дослідження; безпосереднє ознайомлення з робочим процесом та особливостями сучасної господарської діяльності реального підприємства; розвиток і поглиблення м'яких навичок майбутніх фахівців; набуття необхідних професійних контактів; оцінка майбутніми фахівцями своїх можливостей і напрямку кар'єри; вирішення реальних задач та підготовка до кваліфікаційної (дипломної) роботи тощо.

Для досягнення окресленої мети переддипломної практики слід чітко сформулювати основні завдання, що постають перед здобувачами вищої освіти (див. таблицю 2).

Таблиця 2

Характеристика основних завдань переддипломної практики*

№	Види основних завдань переддипломної практики	Зміст основних завдань переддипломної практики
1. Організаційно-економічна характеристика підприємства		
1.1.	Загальне ознайомлення з підприємством – об'єктом переддипломної практики	Проводиться загальне ознайомлення з підприємством, яке стане об'єктом дослідження. Це дозволяє зрозуміти структуру, функції та діяльність підприємства, а також визначити ключові аспекти для майбутнього дослідження та аналітичної роботи.
1.1.1.	Основні відомості про підприємство	Повна назва підприємства; юридична форма; місцезнаходження підприємства.

№	Види основних завдань переддипломної практики	Зміст основних завдань переддипломної практики
1.1.2.	Історія підприємства та розвиток підприємства	Рік заснування підприємства; основні етапи розвитку та розширення; важливі події та досягнення.
1.1.3.	Сфера діяльності підприємства	Галузь, в якій діє підприємство; тип підприємства; нормативно-правова база, що регламентує діяльність підприємства.
1.2.	Організаційна структура підприємства	Організаційна структура підприємства визначає розподіл функцій, завдань і відповідальності між різними підрозділами та працівниками. Вона має значний вплив на ефективність управління, координацію діяльності та досягнення стратегічних цілей підприємства.
1.2.1.	Основні елементи організаційної структури підприємства	Типи організаційних структур підприємства; процеси прийняття рішень; організаційна культура.
1.2.2.	Основні підрозділи та відділи підприємства	Керівництво підприємства, основні та допоміжні підрозділи підприємства; взаємодія між різними структурними одиницями
1.2.3.	Відповідальність, повноваження та адаптивність структури	Закріплення завдань і обов'язків за кожним підрозділом та працівником; рівень прийняття рішень на різних рівнях управління; здатність швидко реагувати на зміни у зовнішньому середовищі; спосіб інтеграції нових технологій та методів роботи.
1.3.	Технології та виробничі процеси підприємства	Технології та виробничі процеси підприємства є основою його діяльності, визначаючи ефективність виробництва, якість продукції та конкурентоспроможність на ринку. Вони включають використання сучасного обладнання, автоматизацію процесів, впровадження нових методів роботи та постійне вдосконалення технологічних рішень.
1.3.1.	Основна діяльність підприємства	Основні продукти або послуги, технологічні процеси та обладнання, ринок, на якому працює підприємство та конкуренція.
1.3.2.	Управління виробництвом	Розробка планів виробництва, що враховують наявні ресурси, потужності та попит на продукцію; управління запасами сировини та готової продукції для забезпечення безперервності виробництва та мінімізації витрат; логістика.
1.3.3.	Контроль якості та стандартизація	Системи контролю якості; використання сучасних приладів для точного вимірювання та контролю параметрів продукції; регулярні перевірки та сертифікація виробничих процесів для відповідності міжнародним та національним стандартам.
1.3.4.	Екологічні технології	Використання енергоефективного обладнання та технологій для зниження витрат на енергію та зменшення екологічного впливу; переробка відходів; використання екологічно чистих матеріалів та процесів для зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.
1.4.	Цінності та місія підприємства	Місія та цінності є фундаментальними складовими успішного підприємства. Вони не лише визначають його стратегічний напрямок та внутрішню культуру, але й впливають на репутацію, відносини з клієнтами, працівниками та суспільством в цілому. Чітко сформульовані місія та цінності допомагають підприємству досягати своїх цілей, залишатися конкурентоспроможним та забезпечувати довгостроковий успіх.
1.4.1.	Місія і цілі підприємства	Місія підприємства визначає його основну мету, причину існування та головні принципи діяльності. Це короткий опис, який окреслює, чим займається підприємство, для кого працює та які потреби задовольняє.
1.4.2.	Цінності підприємства	Цінності підприємства визначають принципи та норми поведінки, якими керується організація у своїй діяльності. Вони створюють основу для прийняття рішень, формують корпоративну культуру та впливають на репутацію підприємства.
2. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства		
2.1.	Аналіз фінансових звітів підприємства	Аналіз фінансових звітів допомагає приймати обґрунтовані рішення та розробляти стратегії для забезпечення стійкого розвитку та підвищення фінансової стабільності підприємства.

№	Види основних завдань переддипломної практики	Зміст основних завдань переддипломної практики
2.1.1.	Аналіз балансу підприємства	Вивчення активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства.
2.1.2.	Аналіз звіту про фінансові результати	Оцінка доходів, витрат та прибутку.
2.1.3.	Аналіз звіту про рух грошових коштів	Аналіз грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.
2.1.4.	Аналіз звіту про власний капітал	Вивчення складових власного капіталу (статутний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток); оцінка приросту або зменшення власного капіталу.
2.2.	Аналіз основних фінансових показників діяльності підприємства	Аналіз основних фінансових показників діяльності підприємства дозволяє отримати комплексну оцінку його фінансового стану, ефективності управління та перспектив розвитку.
2.2.1	Ліквідність	Аналіз показників ліквідності є важливим для забезпечення фінансової стабільності і здатності підприємства до виконання своїх фінансових зобов'язань. Ефективне управління ліквідністю дозволяє підприємствам уникати фінансових труднощів і забезпечує стабільність їхньої фінансової діяльності.
2.2.2.	Рентабельність	Рентабельність є важливим показником фінансової успішності підприємства і використовується для оцінки його ефективності та доцільності вкладення капіталу. Вона дозволяє оцінити, наскільки добре підприємство використовує свої ресурси для досягнення фінансових цілей і задач.
2.2.3.	Фінансова стійкість	Фінансова стійкість є ключовим аспектом для довгострокового успіху підприємства, оскільки вона дозволяє йому витримати економічні коливання та зміни на ринку, забезпечуючи стабільність і надійність для всіх зацікавлених сторін.
2.2.4.	Ефективність використання ресурсів	Ефективність використання ресурсів є ключовим аспектом успішної діяльності будь-якого підприємства і визначається його здатністю максимізувати вихідні результати при мінімальному використанні ресурсів.
3. Оцінка ефективності підприємства		
3.1.	Оцінка ефективності діяльності підприємства	Оцінка ефективності діяльності є критичним елементом для підприємств у забезпеченні їхньої стійкості, конкурентоспроможності і здатності до зростання. Вона дозволяє ідентифікувати потенційні проблемні сфери і можливості для покращення, а також формувати стратегії на основі об'єктивних даних та аналізу.
3.2.	Оцінка ефективності управління підприємства	Оцінка ефективності управління дозволяє підприємствам ідентифікувати області для покращення, оптимізувати витрати, підвищувати продуктивність і забезпечувати стабільність управлінських рішень. Цей процес є важливим елементом стратегічного управління і сприяє забезпеченню стійкого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.
4. Шляхи вдосконалення діяльності підприємства		
4.1.	Оптимізація виробничих процесів	Впровадження сучасних технологій і автоматизація виробничих ліній; аналіз і вдосконалення ланцюга постачання та управління запасами; мінімізація витрат на виробництво через оптимізацію використання ресурсів.
4.2.	Підвищення ефективності управлінських процесів	Вдосконалення системи управління якістю; впровадження інновацій у корпоративному управлінні та стратегічному плануванні; розробка і впровадження ефективних систем контролю і звітності.
4.3.	Розвиток та підтримка персоналу	Навчання та розвиток персоналу з метою підвищення їхньої кваліфікації і мотивації; впровадження системи мотивації та стимулювання праці; формування корпоративної культури, спрямованої на досягнення спільних цілей.
4.4.	Розширення ринкових можливостей	Аналіз ринкових умов і конкурентоспроможності; впровадження маркетингових стратегій для просування продукції на нові ринки; розробка і впровадження нових продуктів і послуг, що відповідають потребам клієнтів.

№	Види основних завдань переддипломної практики	Зміст основних завдань переддипломної практики
4.5.	Забезпечення сталості й сталого розвитку	Впровадження екологічно чистих технологій і практик; розвиток корпоративної відповідальності перед суспільством і довкіллям; залучення до соціальних і культурних ініціатив для підтримки спільнот і покращення іміджу бренду.
5. Науково-дослідна частина переддипломної практики		
5.1.	Аналіз і відбір теми дослідження	Вибір конкретної проблеми або аспекту діяльності підприємства для детального аналізу; формулювання цілей і завдань дослідження.
5.2.	Збір і аналіз даних	Збір необхідної інформації та даних для дослідження; використання методів аналізу даних (статистичні методи, кількісний аналіз тощо).
5.3.	Літературний огляд	Проведення огляду наукових джерел та літератури з обраної теми; аналіз попередніх досліджень і результатів, що відносяться до теми.
5.4.	Формулювання висновків і рекомендацій:	Аналіз отриманих результатів і формулювання висновків на основі дослідження; розроблення рекомендацій для підприємства з урахуванням отриманих даних і висновків.
5.5.	Оцінка впливу рекомендацій	Оцінка потенційного впливу рекомендацій на підприємство або його процеси; врахування можливостей для впровадження запропонованих змін і покращень.
6. Складання документації про проходження переддипломної практики		
6.1.	Договір про проведення переддипломної практики	Договір, який укладається між здобувачем вищої освіти, навчальним закладом і підприємством, де визначаються умови і тривалість переддипломної практики, права і обов'язки сторін.
6.2.	Щоденник переддипломної практики	Щоденник містить календарний план проходження переддипломної практики; основні завдання здобувачем вищої освіти, що винесені на переддипломну практику; конкретні дати виконання завдань переддипломної практики та відмітки про виконану роботу.
6.3.	Звіт про проходження переддипломної практики	Звіт про проходження переддипломної практики є важливим документом, який відображає досягнення, отримані знання і досвід під час практичного навчання. Звіт повинен містити докладний опис проведеної діяльності, отримані навички, аналіз результатів і висновки з переддипломної практики. Загальна структура звіту включає: титульний аркуш; зміст; перелік умовних скорочень (при необхідності); вступ; основну частину; індивідуальне завдання; висновки; список використаних джерел; додатки (при необхідності).
6.4.	Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на переддипломній практиці від підприємства	Відгук і оцінка підприємства є важливим елементом професійного розвитку здобувача вищої освіти, який допомагає визначити його сильні сторони, а також аспекти, які потребують покращення. Вони також є орієнтиром для навчального закладу у вдосконаленні навчальних програм при підготовці майбутніх фахівців.
6.5.	Висновок керівника переддипломної практики	Висновок керівника переддипломної практики є ключовим елементом, який дозволяє оцінити успішність та професійні якості здобувача вищої освіти під час його практичного навчання. Важливо, щоб висновок був об'єктивним і базувався на конкретних прикладах і доказах з реальної практичної діяльності здобувача вищої освіти. Він має служити інструментом для оцінки готовності здобувача вищої освіти до самостійної професійної роботи і відображати його загальний професійний рівень на момент завершення переддипломної практики.
7. Залік з переддипломної практики		
7.1.	Захист звіту з переддипломної практики	Захист звіту з переддипломної практики є важливим етапом у завершенні переддипломної практики і отриманні оцінки за неї. Для успішного захисту важливо глибоко розуміти тему і матеріал, що презентується, бути готовим відповідати на питання комісії і обґрунтовувати свої висновки.
7.2.	Формування протоколу захисту звіту з переддипломної практики	Після захисту звіту з переддипломної практики формується протокол, в якому фіксуються результати переддипломної практики.

* Таблицю 2 укладено авторами за джерелами (Андрушків et al., 2020; Дикань, Дейнека, Васильєв, 2023; Дмитрук, Косович & Осідач, 2022; Кочкодан, 2020; Михайлишин, Шелевер, 2020; Полінкевич, Волинець, 2019; Прокопчук et al., 2021; Переддипломна практика, 2022).

Основні завдання переддипломної практики, зазначені в таблиці 2, спрямовані на комплексну підготовку здобувачів вищої освіти до вимог сучасного ринку праці, включаючи: розвиток професійних та м'яких навичок; ознайомлення з організаційною структурою і культурою діючого підприємства; можливість вирішувати реальні задачі та підготовку до написання кваліфікаційної (дипломної) роботи. Важливо також, що переддипломна практика сприяє встановленню професійних контактів та оцінці професійної придатності здобувачів вищої освіти.

Отже, переддипломна практика є важливим етапом у фаховій освіті, особливо в контексті особистісно орієнтованого підходу. Вона сприяє інтеграції теоретичних знань з практичними навичками, допомагає здобувачам вищої освіти адаптуватися до реальних умов професійної діяльності і враховує індивідуальні потреби та потенціал кожного здобувача вищої освіти.

Особистісно орієнтована фахова освіта – це підхід до сучасної професійної підготовки, який зосереджений на розвитку індивідуальних здібностей, інтересів і потреб кожного здобувача вищої освіти. Такий підхід ставить здобувачів вищої освіти у центр навчального процесу, сприяючи їх особистісному та професійному зростанню. Однак, слід зазначити, що особистісно орієнтована фахова освіта сприяє не тільки професійному розвитку здобувачів вищої освіти, але й формуванню компетентних, ініціативних та самодостатніх фахівців, які здатні адаптуватися до швидко змінюваного ринку праці та робити внесок у розвиток суспільства. Переддипломна практика в особистісно орієнтованій фаховій освіті може стати потужним інструментом для підготовки висококваліфікованих та мотивованих фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасного ринку праці.

Ефективні результати переддипломної практики мають значний вплив на підготовку здобувачів вищої освіти до професійної діяльності та їх подальшу кар'єру. Вони сприяють не тільки професійному, але й особистісному розвитку здобувачів вищої освіти, розширюють їх кар'єрні можливості та підвищують якість освітніх програм. Формування компетентного, впевненого в собі фахівця, готового до викликів сучасного ринку праці, вимагає інтегрованого підходу, який поєднує якісну теоретичну підготовку, практичний досвід, розвиток м'яких навичок, актуалізацію

навчальних програм, психологічну підтримку, моніторинг і зворотний зв'язок, а також кар'єрне консультування та підтримку у працевлаштуванні. Такий комплексний підхід забезпечує всебічний розвиток здобувачів вищої освіти та їх підготовку до успішної професійної діяльності.

Ефективними результатами переддипломної практики вважаємо: набуття необхідних фахових компетенцій та професійне становлення конкурентоспроможних спеціалістів, готових до професійної діяльності в умовах сучасного ринку праці, а саме: здобуття нових навичок у виконанні конкретних завдань, розширення уявлення про робочий процес та професійні стандарти; розвиток комунікативних навичок, самостійності, вміння працювати в команді, приймати рішення та управляти часом; можливість застосовувати свої теоретичні знання у реальній професійній діяльності; можливість отримання пропозиції про роботу тощо.

Отже, результати переддипломної практики можуть значно варіюватися в залежності від конкретних обставин і цілей, що ставляться перед здобувачами вищої освіти. Важливою частиною цього процесу є самооцінка і рефлексія здобувачів вищої освіти щодо отриманих знань і навичок. В кінцевому підсумку, результати переддипломної практики визначаються не лише самими діями здобувачів вищої освіти, але і сприйняттям інформації виробничим оточенням, а також реакцією на дану діяльність.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Переддипломна практика дозволяє здобувачам вищої освіти узагальнити і систематизувати, поглибити і закріпити теоретичні знання і набутті вміння, які вони отримали при вивченні як загальноосвітніх, так і профільних навчальних дисциплін. Цей практичний досвід дозволяє майбутнім фахівцям опанувати сучасні методи роботи в обраній галузі, в реальних умовах господарювання, що в подальшому дозволить їм швидше адаптуватися безпосередньо на робочому місці. Важливим аспектом є також взаємодія з фахівцями-практиками, яка дозволяє отримати цінні знання та поради від тих, хто вже працює у галузі. Це не лише збагачує навчальний процес, але й створює мережу професійних контактів, яка може бути корисною у майбутньому працевлаштуванні.

Перспектива подальших досліджень вбачається в обґрунтуванні методики оцін-

ки ефективності переддипломної практики та її впливу на працевлаштування випускників і їх професійну успішність.

Список бібліографічних посилань

- Андрушків et al., 2020 – Андрушків, Б.М., Малюта, Л.Я., Островська, Г.Й., Стойко, І.І. (2020). Переддипломна практика магістрів. Програма і методичні рекомендації для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». Тернопіль. 14 с. URL: <https://kaf-mp.tntu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/metodychka-241-z-pereddyplomnoyi-praktyky-magistriv.pdf> (дата звернення 09.07.2024).
- Бутиліна, Кудринська, 2015 – Бутиліна, О.В., Кудринська, А.І. (2015). Навчальна практика як чинник професіоналізації студентів. *Вісник ХНУВС*, 1(68): 182–190. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ec21711e-ffa3-47de-8598-cb0e6d92f908/content>
- Волкова, 2017 – Волкова, Н.П. (2017). Засоби стимулювання та мотивації творчої діяльності студентів. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки, 1(13): 161–169. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2017/1/27.pdf> (дата звернення 09.07.2024).
- Дикань, Дейнека, Васильєв, 2023 – Дикань, О.В., Дейнека, О.Г., Васильєв, О.Л. (2023). Методичні вказівки до виробничої та переддипломної практики для здобувачів другого рівня (магістр) спеціальності 073 «Менеджмент». Харків. 43 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/14675/1/Методичні%20вказівки.pdf> (дата звернення 12.07.2024).
- Дмитрук, Косович & Осідач, 2022 – Дмитрук, В.О., Косович, Б.І., Осідач, О.П. (2022). Методичні рекомендації до проходження виробничої (переддипломної) практики, написання та оформлення звіту для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», денної та заочної форм. Львів. 38 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/06/Metodychka-Vyrobnycha_Pereddyplomna_Praktyka.pdf (дата звернення 12.07.2024).
- Загорко, Коляденко, 2017 – Загорко, Н.П., Коляденко, В.В. (2017). Особливості проведення практик студентів зі спеціальності «Харчові технології». *Збірник науково-методичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету*, 20: 112–118. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/4016/1/112-119.pdf>.
- Кочкодан, 2020 – Кочкодан, В.Б. (2020). Переддипломна практика: методичні вказівки / за ред. Полянської А.С. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. 20 с. URL: https://nung.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Переддипломна%20практика_метод.%20вказівки.pdf (дата звернення 12.07.2024).
- Михайлишин, Шелевер, 2020 – Михайлишин, У.Б., Шелевер, О.В. (2020). Методичні вказівки з переддипломної практики для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» освітньої програми «Психологія». Ужгород. 27 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/36056> (дата звернення 12.07.2024).
- Переддипломна практика, 2022 – Переддипломна практика студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. (2022). Навчальний посібник, виправ. та доп. / Укладачі: Шевчук, О.А., Рощина, Н.В., Семенченко, Н.В., Обелець, Т.В., Удовиська, Є.А. Київ: КІП ім. Ігоря Сікорського. 52 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/8012be2d-1701-41fa-85f2-0d206b5645e1> (дата звернення 15.07.2024).
- Полінкевич, Волинець, 2019 – Полінкевич, О.М., Волинець, І.Г. (2019). Переддипломна практика: методичні вказівки до написання звіту про проходження переддипломної практики для студентів освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент бізнес-структур». Луцьк. 36 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16490/1/Method_PP_MBS_2019.pdf (дата звернення 15.07.2024).
- Прокопчук et al., 2021 – Прокопчук, О.Т., Мельник, К.М., Колотуха, С.М., Лиса, Н.В., Пташник, С.А. (2021). Методичні рекомендації щодо проходження виробничої (переддипломної) практики для студентів денної та заочної форм навчання освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Умань. 41 с. URL: <https://finance.udau.edu.ua/assets/files/metodichki-magistr-2021/metodichka-z-pereddipl.-praktiki-dlya-magistriv.pdf> (дата звернення 15.07.2024).
- Холявка, Паска & Гератик, 2021 – Холявка, В., Паска, М., Гератик, Л. (2021). Професійна практика студентів у контексті міжнародної співпраці з Raporama Morska. *Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності. Наукові основи гуманітарної підготовки фахівців для сфери гостинності. Секція 5*: 323–325. URL: https://repository.ldufuk.edu.ua/bitstream/34606048/31459/1/Холявка_паска_Харатек.pdf (дата звернення 09.07.2024).
- Шевчук, Сідельник, 2017 – Шевчук, Т.В., Сідельник, О.П. (2017). Практична підготовка студентів вищих навчальних закладів як невід'ємна детермінанта формування їхніх професійних компетенцій. *Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна*, 27(2): 189–193. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/233854411.pdf> (дата звернення 07.07.2024).
- Шуляка-Владика, 2024 – Шуляка-Владика, Л.В. (2024). Основні чинники професійного самовизначення студентів ЗВО. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»*, 17: 67–73. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Psychology/article/view/4025> (дата звернення 09.07.2024).

References

- Andrushkiv, B. M., Maliuta, L. Ya., Ostrovska, H. Y., Stoiko, I. I. (2020). Pre-graduate masters' internship. Syllabus and methodological guidelines. For students majoring in Specialty 241 «Hotel and Restaurant Business». Ternopil. 14 p. Retrieved 2024, July 09, from <https://kaf-mp.tntu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/metodychka-241-z-pereddyplomnoyi-praktyky-magistriv.pdf>. [in Ukr.].
- Butylyna, O.V., Kudrynska, A.I. (2015). Navchal'na praktyka yak chynnyk profesionalizatsiyi studentiv. [Educational internship as a factor in the students' professionalization]. *Kharkiv National University of Internal Affairs (KhNUIA). Scientific bulletin*, 1(68): 182–190. Retrieved 2024, July 07, from <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ec21711e-ffa3-47de-8598-cb0e6d92f908/content>. [in Ukr.].
- Volkova, N.P. (2017). Students' creative activity means of stimulation and motivation. *Alfred Nobel University Scientific Bulletin. «Pedagogy and Psychology» Series. Pedagogical Sciences*, 1(13): 161–169. Retrieved 2024, July 09, from <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2017/1/27.pdf>. [in Ukr.].
- Dykan, O. V., Deineka, O. H., Vasyliiev, O. L. (2023). Industrial and pre-graduate internship methodological guidelines for the second level (master's degree) applicants majoring in Specialty 073 «Management». Kharkiv. 43 p. Retrieved from <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/14675/1/Методичні%20вказівки.pdf>. [in Ukr.].

- Dmytruk, V. O., Kosovych, B. I., Osidach, O. P. (2022). Industrial (pre-graduate) internship methodological guidelines, a report writing and preparation for full-time and part-time applicants of the second (master's) higher education level in Specialty 076 "Entrepreneurship, Trade and Exchange Activity". Lviv. 38 p. Retrieved 2024, July 12, from https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/06/Metodychka-Vyrobnycha_Pereddyplomna_Praktyka.pdf. [in Ukr.].
- Zahorko, N.P., Koliadenko, V.V. (2017). Internships specifics for students majoring in «Food Technologies» specialty. *Scientific and methodological papers collection of Taurida State Agro-Technological University*, 20: 112–118. Retrieved 2024, July 07, from <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/4016/1/112-119.pdf> [in Ukr.].
- Kochkodan, V. B. (2020). Pre-graduate internship. Methodological guidelines. In A.S. Polianska (ed.). *Ivano-Frankivsk: IFNTUNG*. 20 p. Retrieved 2024, July 12, from https://nung.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Переддипломна%20практика_метод.%20вказівки.pdf (Last accessed: 2024, July 12). [in Ukr.].
- Mykhailyshyn, U.B., Shelever, O.V. (2020). Pre-graduate internship methodological guidelines for higher education students majoring in the field of knowledge 05 "Social and Behavioral Sciences", Specialty 053 "Psychology" of the educational program "Psychology". *Uzhhorod*. 27 p. Retrieved 2024, July 12, from <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/36056>. [in Ukr.].
- Pre-graduate internship of the first (bachelor) higher education level students: revised and supplemented (2022). Tutorial. In Shevchuk, O. A., Roshchyna, N. V., Semenchenko, N. V., Obelets, T. V., Udovyt'ska, Ye. A. (Eds.). *National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*. Kyiv. 52 p. Retrieved 2024, July 15, from <https://ela.kpi.ua/items/8012be2d-1701-41fa-85f2-0d206b5645e1>. [in Ukr.].
- Polinkevych, O. M., Volynets, I. H. (2019). Pre-graduate internship: methodological guidelines for writing a report on the pre-graduate internship completion for the full-time and part-time Master's degree students majoring in Specialty 073 «Management» of the educational and professional program «Business Structures Management». *Lutsk*. 36 p. Retrieved 2024, July 15, from https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16490/1/Metod_PP_MBS_2019.pdf [in Ukr.].
- Prokopchuk, O. T., Melnyk, K. M., Kolotukha, S. M., Lysa, N. V., Ptashnyk S. A. (2021). Industrial (pre-graduate) internship methodological guidelines for full-time and part-time Master's degree students majoring in Specialty 072 «Finance, Banking and Insurance». *Uman*. 41 p. Retrieved from https://finance.udau.edu.ua/assets/files/metodichk_i-magistr-2021/metodichka-z-pereddipl.-praktiki-dlya-magistriv.pdf. [in Ukr.].
- Kholiavka, V., Paska, M., Heratyk, L. (2021). Professional student internship in the context of international cooperation with Panorama Morska. In *Modern trends in the hospitality industry development. Scientific foundations of the hospitality field specialists humanitarian training. Section 5: 323–325*. Retrieved 2024, July 09, from https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/31459/1/Холявка_паска_Харатек.pdf. [in Ukr.].
- Shevchuk, T.V., Sidelnik, O.P. (2017). Higher education institutions students' practical training as an integral determinant of their professional competencies formation. *NLTU of Ukraine Scientific Bulletin. Economics*, 27(2): 189–193. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/233854411.pdf> [in Ukr.].
- Shuliak-Vladyka, L.V. (2024). The main professional self-determination factors of higher education institutions students. *National University of Ostroh Academy Scientific Bulletin. "Psychology" series: a scientific journal*, 17: 67–73. Retrieved from <https://journals.oa.edu.ua/Psychology/article/view/4025>. [in Ukr.].

MIROSHNYCHENKO Inga

PhD in Economics, Assistant Professor of Aviation Management Department,
Flight Academy of the National Aviation University

KALINICHENKO Vira

PhD in Linguistics, Associate Professor, Head of the Department of Foreign Languages for Specific Purposes,
Vasyl' Stus Donetsk National University (Vinnytsia)

THE IMPORTANCE OF PRE-GRADUATE INTERNSHIP FOR HIGHER EDUCATION APPLICANTS IN THE MODERN SPECIALISTS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Summary. *The paper examines transformational processes in the professional education field, both in general and in the future specialists' practical professional training context. The challenges of the domestic education sphere related to person-oriented training issues as well as specialists' adaptation to extraordinary circumstances and society's needs are highlighted in the article presented. Particular attention is paid to the pre-graduate internship importance in the higher education applicants' quality professional training.*

The purpose of the paper is to discuss the role of pre-graduate internship during the higher education institutions students' preparation for professional activity in the modern labor market conditions. Approaches to the organization and conduct of higher education applicants' pre-graduate internship regarding the modern labor market requirements are analyzed.

The key principles that ensure the pre-graduate internship effectiveness have been updated, including scientificity, connection between theory and practice, conti-

nity and consistency, training individualization, cooperation with enterprises, results control and evaluation, professional orientation and practical skills development.

The article as well determines the pre-graduate internship purpose and main tasks, in particular, theoretical knowledge improvement and consolidation, practical skills development, familiarization with real working conditions, professional contacts establishment and preparation for writing a diploma thesis (master's degree paper). Prospects for further research in this area are outlined, including pre-graduate internship effectiveness assessment issues, its impact on the graduates' employment and their future professional success.

Keywords: *education process; pre-graduate internship; higher education applicants; professional competencies; competitive specialists; modern labor market.*

Одержано редакцією 20.07.2024
Прийнято до публікації 07.08.2024